17 Jaar, No. 33. — 's HERTOGENBOSCH. — Dingsdag 18 Maart 1845.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad ƒ 12.
Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

(Verschijnende driemaden in de week. Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

AMERICA.

Het comitte voor buitenlandsche zaken van den senaat der vereenigde Staten, heeft nopens de zaak der aansluiting van Texas een verslag uitgebragt, de slotsom waarvan hoofdzakelijk hierop nederkomt, dat het de verwerping van het besluit der representanten, tot vereeniging van Texas met de Staten, aanbeveelt.

— Een groot gedeelte der stad Bridgetown, hoofdplaats van Barbados, eene der Engelsche Antilles, is de prooi der vlammen geworden. De schade door dit onheil te weeg gebragt wordt approximatief op 12 a 15 millioen francs geschat.

— Santa-Anna, de gewezen president van Mexico, is gevangen genomen en het oogenblik dat hij naar den kant van San-Antonio met 1000 ruiters de vlugt nam.

PERZIE.

In berigten uit Teheran wordt gemeld, dat de Fransche gezant graaf de Sartiges, in weerwil van Ruslands en Engelands tegenwerking, zeerwel door de schah is ontvangen geworden, en dat het aan zijne onvermoeide pogingen is gelukt, voor de Lazaristen de vergunning te verkrijgen om in Perzië terug te mogen keeren. Die zendelingen bevinden zich op dit oogenblik bezigmet het bouwen eener kerk te Koswora.

De graaf de Sartiges is tevens gemagtigd, om jonge lieden van voorname Perzische familiën naar Parijs te zenden, ten einde er hunne opvoeding te voltooijen; een twintigtal hunner is bereids derwaarts vertrokken.

Zoude zich ook hier de schadelijke werking van het Catholicismus, welke door de kuiperijen van Rusland bepaald scheen te zullen moeten zwichten, bij voortduring in Perzië haren invloed kunnen uitoefenen. (*Rev. pol.*)

ZWITSERLAND.

De landdag heeft in zijne zitting van 8 dezer, zijne beraadslagingen over de questie der vrij-corpsen voortgezet. Van wege het eedgenootschappelijk bewind was aan de vergadering een ontwerp van besluit te dierzake voorgesteld geworden, van den volgenden inhoud:

Art. 1. De oprigting van eenig gewapend corps buiten bevel van eene samenhuale regering, is over de geheele uitgestrektheid van het eedgenootschap verboden. De cantons worden uitgenoodigd, om wettelijke bepalingen tot wering van het vormen van gewapende benden in te voeren.

Art. 2. Bijaldien, in weerwil van dit verbod, gewapende benden van afzonderlijke personen op het grondgebied van een ander canton doordringen, is dat canton, vanwaar zij zijn uitgegaan, gehouden deze bij hunne terugkomst te doen straffen. De bepaling der straffen is overgelaten aan de cantonale wetgeving.

Art. 3. Het behelzen gewelt zullen de cantons ten aanzien van het beschadigde canton verpligt zijn tot vergoeding der door deze benden veroorzaakte schade. Het bedrag der schadevergoeding zal, zoo men het daarover niet in der minne eens kan worden, door een eedgenootschappelijk scheidsgeregt worden bepaald.

Men verwachtte dat de beraadslagingen over dit onderwerp verscheidene dagen zouden duren.

— De jongste berigten uit Zurich loopen tot 9 dezer; de redevoeringen in die zitting uitgesproken hadden bijna uitsluitend tot onderwerp de depêche van den heer Guizot. Op de hevige uitvallen van de heeren Druey en Neuhaus antwoordde de voorzitter, de heer Mousson, dat niemand de nationale gevoeligheid verder dreef dan hij, maar dat die gevoeligheid niet zoo ver moest gaan, van de betrekkingen met de vreemde met Zwitserland bevriende mogendheden in de waagschaal te stellen, door hunne goede bedoelingen en raadgevingen te miskennen en in den wind te slaan.

De questie der vrij-corpsen werd ten slotte verzonden naar de straks benoemde commissie.

— De Fransche gezant graaf de Pontois, heeft aan den voorzitter van het eedgenootschappelijk bewind mededeeling gedaan van de navolgende bij hem ontvangen depêche van den minister van buitenlandsche zaken Guizot.

» *Parijs, 13 maart* 1845.

» Mijnheer de Graaf,

» Ik heb zoo even de depêches ontvangen, waarmede gij mij onder dagteekening van 28 februarij vereerd hebt.

» Ik heb met een levendig genoegen gelezen wat gij mij meldt omtrent de tusschen u en uwe ambtgenooten bestaande eensgezindheid, eene eensgezindheid, welke, in de omstandigheden waarin Zwitserland zich bevindt, zoo noodzakelijk is en zoo zeer beantwoordt aan de goede overeenstemming van al de cabinetten.

» Een der bedenkelijkste teekenen van dezen toestand, die van dag tot dag hachelijker wordt, is zonder tegenspraak de vorming van vrij corpsen, en reeds bij herhaling heb ik u over de regtmatige vrees onderhouden voor de gevaren, waarmede deze gewapende regeringloosheid niet alleen de rust maar ook het bestaan van het eedgenootschap bedreigt. De dringende noodzakelijkheid, om aan zulk een misbruik een einde te maken en de herhaling daarvan te voorkomen, is voor alle vrienden van Zwitserland in Europa blijkbaar, en moet in Zwitserland zelf aan allen, die verder in de toekomst zien, in het oog vallen.

» Op het ogenblik derhalve, waarop de Zwitsersche landdag over het vraagstuk der vrij corpsen gaat beraadslagen, draag ik u, mijnheer de graaf, den specialen last op, om de ernstige aandacht van den voorzitter des landdags te vestigen op de volstrekte onwettigheid en het onberekenbaar gevaar der vorming van zulke corpsen. Gij zult in de nadrukkelijkste bewoordingen onze innige overtuiging doen kennen, dat het voor den landdag een gebiedende pligt is, alvorens uit een te gaan, de krachtigste en meest afdoende maatregelen te nemen, om de herhaling te beletten van tooneelen, die de grootste verwarring in den boezem van het eedgenootschap hebben doen ontstaan. Gij zult met nadruk aantoonen, welk eene ontzettende verantwoordelijkheid de cantons-regeringen, die niet veracht ing van het regt der volken en van de bepalingen der bonds-acte, nieuwe aanrandingen aan den openbare vrede mogten dulden of niet tegengaan, in het oog van Zwitserland en van geheel Europa op zich zouden laden.

» Gij zijt gemagtigd om aan den voorzitter van den landdag mededeeling dezer depêche te doen, en hem een afschrift daarvan te laten.

» Ontvang, enz.

Guizot.»

ENGELAND.

In de den 10 dezer te Dublin gehouden bijeenkomst van de *repeal*-vereeniging, heeft de heer O'Connell gesproken over het, zoo men zegt, vastberaamd reisplan van koningin Victoria naar Ierland. De bevrijder zeide de stellige overtuiging te hebben, dat H. M. overal het hartelijkst onthaal bij hare Iersche onderdanen zal vinden, indien zij slechts zorg draagt zich niet door hare ministers Peel en Graham te doen vergezellen.

— Een Engelsch dagblad beweert dat prins Albert den 11 dezer ten doel heeft gestaan aan eene poging tot moord. Te Londen werd aan dit verhaal niet veel geloof geslagen, hetwelk tot heden door niets is bevestigd geworden.

— Een natuurkundige heeft voor het jaar 1845 een' ongemeen warmen zomer voorspeld, en die voorspelling daarop gebouwd, dat de vlekken in de zon kleiner worden.

— In het huis der lords is het wetsontwerp, waarbij de bekleeders der israëlitische godsdienst tot sommige municipale ambten worden toegelaten, ten tweede male gelezen. De bisschop van Londen verzette zich hier wel niet tegen, maar wilde daarom niet geacht worden den maatregel toe te juichen, en verklaarde zich stellig tegen eene meerdere uitbreiding daarvan te zullen kanten, die ten doel mogt hebben israëlieten als parlementsleden toe te laten.

SPANJE.

Men verzekert dat de koningin Maria Christina, onlangs een' brief aan den koning van Napels zou hebben geschreven, in welken zij den wensch uit, dat de jonge graaf van Trapani naar Madrid moge begeven, om aldaar zijn verblijf te houden, dewijl de oplossing van het vraagstuk wegens het huwelijk van koningin Isabella naderd, en de aanwezigheid van den graaf bij die gelegenheid wenschelijk wordt geacht.

— Brieven uit Bayonne houden in, dat de Victoria onlangs de officieren der bezetting op nieuw arrestatiën hebben plaats gehad; anderen zijn uit die stad verwijderd. Men weet nog niets met zekerheid omtrent het oogmerk der zamenzweering, doch men veronderstelt dat zij eenen opstand ten voordeele der absolutisten moesten verwekken.

— Onder dagteekening van 6 maart schrijft men uit Madrid :

De kamer van afgevaardigden heeft heden voorlezing gehoord van de twee rapporten der meerderheid en de minderheid der commissie wegens de teruggaaf der koninklijke goederen. De meeste belangrijkheid echter verkreeg de zitting door de interpellatiën van den heer Egaña, ter zake van de jongste zinspelingen in de Fransche kamer van afgevaardigden op de finantiële gesteldheid van Spanje. De heer Mon, minister van financiën, heeft hierop geantwoord, dat het hem griefde een onderwerp te moeten aanroeren, hetwelk niet slechts betreft personen, die haar zamenstellen, maar ook de eer der gansche natie. Hij kan echter niet nalaten te doen opmerken, dat de reclamatiën van het gouvernement niet kunnen geschieden dan wanneer hoon of beleedigingen voortkomen van andere gouvernementen, derzelver lasthebbers en dergelijke autoriteiten, maar dat wanneer die smaad afkomstig is van personen, welke daardoor toonen geene opvoeding te hebben genoten, men geen ander antwoord dan dat der verachting daarop geven kan. De minister zeide voorts, dat de meest beleedigende woorden niet van het spreekgestoelte, maar van eene particuliere bank waren uitgegaan, dat de minister van finantiën oogenblikkelijk tegen die woorden reclameerde en dat de afgevaardigde antwoordde, dat er geene reden tot reclamatie bestond, aangezien zij niet tot de kamer waren gerigt. Hij voegde er bij, dat men hierop slechts kan antwoorden door daden en door de verachting, welke zij verdienen, die zoodanige woorden laten hooren. De minister herinnert vervolgens al hetgeen betrekkelijk de notering onzer 3 pCts. is voorgevallen en besluit zijne rede met te herhalen, dat wij geneigd zijn te betalen al degenen wie wij schuldig zijn, en dat indien wij zulks niet reeds dadelijk doen, de reden daarvan is, dat wij hiertoe buiten staat zijn; doch dat niemand ons overtreft in goede trouw en eergevoel.

De redevoering des ministers werd met algemeene blijken van goedkeuring aangehoord.

FRANKRIJK.

Men verzekert dat de koning en de koningin van Napels in junij of julij aanstaande te Parijs verwacht worden. Van daar zouden HH. MM. zich naar Madrid begeven, alwaar nog altijd sprake is van het huwelijk van koningin Isabella met eenen Napelschen prins.

— Men vermeent dat het rapport van het wetsontwerp nopens den noordelijken spoorweg in den loop dezer week aan de kamer der afgevaardigden zal worden aangeboden.

— Onder dato 10 maart hadden negen aartsbisschoppen en ongeveer veertig bisschoppen hunne *adhæsie* betuigd aan het mandement van mgr. de Bonald, houdende veroordeeling van het werk des heeren Dupin. (*Univers.*)

— Men leest in *l'Univers*: Z. em. de kardinaal de Bonald, aartsbisschop van Lyon, heeft ons met den volgenden brief vereerd:

Lyon, 8 maart 1845.

Mijnheer!

De dagbladen willen mij met alle geweld laten reizen. Zij hebben mij te Parijs laten aankomen en mij vervolgens geleid naar de audiëntie bij den koning en bij de koningin. Ik weet niet wat hun doel is. Zouden zij hebben willen doen gelooven dat ik uitwijking? Het is mogelijk. Ik heb echter mijn bisdom niet verlaten. Ik had te Parijs niets te doen, gelief dus al die rond geloopen hebbende geruchten te logenstraffen.

† L. J. M. kardn. de Bonald,
aartsb. van Lyon.

— Eene telegraphische depêche van den maritiemen prefect te Toulon, van den 10 dezer, berigt dat de zeeklieden dien morgen hunnen arbeid hadden hervat.

— Door het kiescollegie van Lectoure is de graaf de Salvandy, minister van openbaar onderwijs, met 211 tegen 4 stemmen als gedeputeerde herkozen.

— De hertog de Broglie zou jongstleden donderdag naar Londen vertrekken, in het eerst was bepaald dat hij Parijs niet zou verlaten na de discussie over de wet op de colonieën, welke tusschen de partijen zoude overeengekomen, maar de jongste debatten in die kamer betrekkelijk de geheime fondsen, hebben eene sterke oppositie en misschien eene nederlaag doen vreezen, waarom men een middel heeft uitgedacht om de beraadslagingen tot na Paschen te verschuiven, dat, is te zeggen tot in het begin van april. De heer de Broglie zal tegen dat tijdstip naar Parijs wederkeeren.

De heer de Broglie schijnt bij zijne komst te Londen van lord Aberdeen eene andere schikking te zullen verwerven ter vervanging van het regt van visitatie; er zou bij deze visitatie geene sprake meer wezen van de omschrijving der hemelstreken. Het regt van onderzoek zou voor eenigen tijd geschorst worden verklaard en in volle zee vervangen worden door eene gemengde zeemagt, die ten allen tijde gestationeerd zoude wezen op de gewone punten van aankomst en vertrek der van negerhandel verdachte vaartuigen.

— De schout-bij-nacht Dupetit Thouars maakt zich gereed om Parijs te verlaten; hij zal scheep gaan, maar ditmaal naar de Indische Zee. De heer D. Thouars zal waarschijnlijk zorgen, dat hij naauwkeurige instructiën erlangt, ten einde ditmaal geen desaveu te lijden.

— De heer Horace Vernet heeft zich ten dienste des konings gesteld. De vermaarde schilder maakt aanstalten om eerstdaags naar Algerië te vertrekken en het slagveld van de Isly te bezoeken.

— In het bosch van Boulogne had den 11 dezer een duël plaats tusschen den heer Rosemond de Beauvallon, rédacteur van *le Globe* en den heer Dujarrier, gérant van het dagblad *la Presse*. Het duël had met de pistool plaats. De heer Dujarrier schoot het eerst en miste. De heer de Beauvallon heeft zijne tegenpartij onder het linkeroog getroffen; de kogel drong tot in de hersenen door, waarop een onmiddelijke dood volgde.

NEDERLAND.

'S BOSCH, 17 maart. Wij vernemen dat het concert op zaturdag jl. door de societeit *de Unie* ten behoeve der noodlijdenden gegeven, de hoogst aanzienlijke som van ongeveer *f* 800,00 opgebragt heeft.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van 14 maart.

Is ingekomen een ontwerp van wet, houdende, nopens de wettelijke verordeningen omtrent Limburg, dat » de bepalingen der wet van 31 mei 1843 worden vernieuwd en in volle kracht blijven voor den tijd van twee jaren, en alzoo tot 3 junij 1847. » Sommige wetten en verordeningen vallen alzoo, tot daartoe, nog niet in het hertogdom Limburg worden ingevoerd, maar de tot verschillende onderwerpen betrekkelijke, aldaar toen geldende wetten enz. hetzij geheel, hetzij ten deele in stand gehouden. — Verzonden aan de afdeelingen.

Onderscheidene adressen worden aan de commissie voor de verzoekschriften toegezonden, als onder anderen, van den heer Albarda, uit Friesland, betrekkelijk de herziening der grondwet, waaromtrent nog andere stukken zijn ingekomen.

Wordt overgegaan tot de verkiezing van candidaten ter vervulling van de vacature in den hoogen raad.

Tot eersten candidaat wordt met 34 stemmen gekozen, de heer mr. Noirot de Bruin, uitgezaat te 's Gravenhage; tot tweeden, met 34 stemmen, de heer mr. Philipse, vice-president bij het gerechtshof van Zuid-Holland, en tot derden, met 32 stemmen, de heer mr. van Deinse, president der arrondissements-regtbank te Middelburg; laatstgenoemde bij eene tweede stemming.

De lijst dezer drie candidaten zal ter kome worden aangeboden.

De commissie tot de verzoekschriften brengt, bij monde van den heer Strens, verslag uit:

1°. Op twee adressen van [illegible] tijns c. s., te Arnhem, en van het dijkcollegie van den Ruigenhil, binnen de Willemstad, over eene bepaalde bestelling voor onteigeningen in den kring van vestingen. — Griffie.

2°. Op zeven adressen, als van drukkersgezellen te Arnhem, G. Kijsters c. s., te Dragten, P. Claba, te Amsterdam, M. Kingsma c. s. ingezetenen van Wunseradeel, S. A. de Moraaz, te Alkmaar, M. van Dulen, te Elst en elders, en F. J. Douzy, te Katwijk. Al deze adressen betreffen het voorstel tot herziening der grondwet. — Griffie.

3°. Op een adres van F. J. Prange, lakenkooper te 's Gravenhage, tegen de geldsnoeijerij. — Orde van den dag.

En 4°. zegt de rapporteur bereid te zijn rapport uit te brengen op het adres van G. C. Bosch Ritz en vier andere ingezetenen uit Amsterdam, belang hebbende bij de colonie Suriname, en die de grondwettige tusschenkomst hieromtrent verlangen.

De rapporteur onderwerpt aan de kamer echter de vraag, of dat rapport heden zal worden uitgebragt, dan wel of dit tot eene nadere gelegenheid behoort te worden uitgesteld?

Daarover ontstaat eenige woordenwisseling tusschen de heeren van Dam van Isselt, Storm, den Tex, Strens en de Kempenaer, doch wordt eindelijk met 44 tegen 6 stemmen besloten dat het rapport dadelijk zal worden uitgebragt.

De heer Strens stelt nu namens de commissie voor: 1°, het adres ter griffie neder te leggen, en 2°, daarvan een afschrift te zenden aan den minister van coloniën, met verzoek om daaromtrent de noodige inlichtingen te verstrekken.

De minister van coloniën vraagt en erlangt het woord. Hij vangt aan met te zeggen dat hij door den geachten [illegible] onderrigt is van den inhoud van het onderhavig verzoekschrift, alsmede van den dag, waarop de commissie haar rapport zou uitbrengen, zoodat z. exc. zich heeft voorbereid om deswege al dadelijk inlichtingen te geven.

Z. exc. voert verder, dat dit verzoekschrift is van merkwaardigen aard; dat daarin regerings-daden met zeldzame heftigheid worden gegispt; dat de ambtenaren, welke aan die daden hebben medegewerkt, aan de algemeene afkeuring worden prijsgeven; dat de beurtelings toestand eener belangrijke colonie schier uitsluitend aan de regering wordt geweten, dat dit stuk ruimschoots wijd en zijd is verspreid, met het blijkbaar doel, om door de openbare meening invloed uit te oefenen op de beraadslagingen van deze kamer. Dit alles is geschied onder de handteekening [illegible] onder de uitdrukkelijke vermelding van eenige voorname handelshuizen der hoofdstad. Wie zal dan in twijfel trekken wat door zulke onderteekenaren met zoo veel nadruk verzekerd is? Wij, wij niet op zulk gezag gelooven, dat de toestand van Suriname verontrust is door de onvergenoegdheid of onbekwaamheid der regering, [illegible] zijn aangewezen, maar door [illegible] worden voorbijgezien? Wie zal het wijzigen der besluiten van nov. 1844 zijn dadelijke willekeur, wie niet verontwaardigd zijn over eene regeringsstelsel, hetwelk zich spoliatie en verdrukking [illegible] doel schijnt te stellen.

Z. exc. zal trachten deze indrukken door eenvoudig verhaal van daadzaken uit te wisschen. Het verlangen, dat z. exc. geven zal, zal niets dan waarheid bevatten. Waar de regering [illegible] heeft, zullen hare dwalingen hier worden verbloemd, maar daardoor zal z. exc. geene plaats gegeven achten, om het onjuiste van de hoofding, door de adressanten tegen de algemeene [illegible]

in het licht te stellen, bevestigden door hen aan gevoerde daadzaken te ontzenuwen, en het stelsel, dat zij met de daad voorstaan, doch waarvoor zij niet openlijk zijn uitgekomen, te doen inzien.

De minister slaat vervolgens een blik op den toestand van Suriname en wederlegt in eene merkwaardige rede al de beschuldigingen door de adressanten geopperd.

De heeren van Dam, van Goltstein, Thorbecke, Wichers, de Kempenaer en Luzac verklaren zich voor het benoemen eener bijzondere commissie om de onderhavige zaak te onderzoeken, en aan de kamer verslag te doen. — De heer Bruce stelt voor, om, uithoofde van de belangrijkheid der zaak en omdat ten dezen de meest mogelijke behoedzaamheid in acht genomen moet worden, het nemen van een bepaald besluit tot eene volgende zitting uit te stellen. — Bij hoofdelijke omvraag wordt met 37 tegen 13 stemmen besloten, de zaak tot eene volgende zitting uit te stellen.

De vergadering wordt daarna gescheiden.

Strenge winters. — De strenge koude, die, in weêrwil van het gevorderd jaargetijde, blijft aanhouden, geeft aan het volgend overzigt eenige belangrijkheid:

In 66, buitengewone koude in gansch Europa.

In 558 was de Zwarte Zee gedurende 20 dagen met ijs bezet.

In 605 en 670 zeer strenge winters in Europa.

In 763, buitengemeene koude in het Oosten; de Zwarte Zee bevriest over eene uitgestrektheid van ruim 100 mijlen, ten diepte van 4½ voet.

In 1234 en 1236, buitengewone koude in Frankrijk, Italie en Duitschland.

In 1323 waren de Middellandsche- en ook de Oostzee gedurende eenigen geheel met ijs bedekt.

In 1325 en 1407, zeer strenge winters in Frankrijk.

In 1509, buitengewone koude in Engeland, Duitschland en Frankrijk; de baren der zee wierpen op de kusten van Bretagne zulk eene verbazende menigte vischen van allerlei aard, dat dezelve er mede als bedekt schenen, en dat de besmettelijke dampen, welke uit derzelver verrotting ontstonden, de inwoners der omstreken noodzaakten hunne woningen gedurende eenige weken te verlaten.

In 1420, zeer strenge winter in Duitschland, Holland en Parijs; buitengewone stoutte in die stad; zij wordt bijna geheel ontvolkt; de wolven komen er de lijken verslinden.

In 1442 en 1445, buitengemeene koude in Duitschland.

In 1454 begon het te Parijs op den 31 december zeer strenge te vriezen, welke vorst gedurende twee maanden en 21 dagen bleef aanhouden.

In 1570, zeer strenge koude in Duitschland, Holland en Engeland. In Frankrijk vriest het zeer sterk gedurende 3½ maand.

In 1608, zeer strenge winter in geheel Europa; eene buitengemeene strenge koude duurde te Parijs gevoelen, van de maand december tot de maand februarij. Brandstoffen, het vee en het wild van allerlei aard, bleven om.

In 1621, buitengemeene koude in Italie en Duitschland. Een gedeelte der Oostzee is met ijs bedekt.

In 1628, algemeen strenge koude in Europa; de Oostzee was zoo diep met ijs bezet, dat de koning van Zweden, Karel X, te voet de kleine Belt overtrok. In een leger van 20,000 man, om de Deenen te bestrijden; gedurende den overtogt der Zweedsche troepen brak het ijs; drie onderscheidene escadrons cavalerie werden door het water verzwolgen.

In 1684 en 1685, zeer strenge winters in Frankrijk, Duitschland en Italie.

In 1709, buitengemeene strenge koude in geheel Europa; de Adriatische zee is over derzelver geheele uitgestrektheid bevrozen; algemeene hongersnood; de eerste levensbehoeften zeer schaars geworden, zijn tot buitengewoon hooge prijzen verkocht; te Parijs en Versailles wordt bevel gegeven tot het bakken van haverbrood, hetwelk op de tafels der ruiters en der vorsten wordt gebruikt. De dieren kwamen van koude en honger om. De houtlagen der woudboomen, welke met den vreeselijken en gedenkwaardigen winter van 1709 overeenkomen, zijn bevrozen en verdord, en onderscheiden zich nog op de oude boomen van de vroegere en latere lagen. De oogst van het volgend jaar was overvloedig.

In 1733 en 1740, buitengemeen strenge koude in Europa.

In 1748 daalt te St. Petersburg de thermometer tot op 30 graden.

In 1788 daalt te Parijs de thermometer op den 30 december tot 18½ graad beneden nul, de date van het ijs, den 22 december te Versailles gemeten is 12½ oude duimen (ongeveer 32 Nederlandsche).

In 1794, buitengewone koude. Het leger van den generaal Pichegru neemt Holland in, door de Waal over het ijs te passeren.

In 1799, zeer strenge winter.

In 1812, gedenkwaardige winter door de ongelukken van het Fransch leger in Rusland. Den 16 november teekende de thermometer 18 graden.

In 1820, zeer strenge koude in Europa. Den 10 januarij daalde de thermometer te Berlijn op 20 graden, en te Parijs tot 12 graden.

In 1829 op 1830, zeer strenge winter in Europa; de thermometer teekent te Parijs 11½ graad, te La Châtre 12 graden op het maximum, en te Parijs op 16 januarij 1830 13 $\frac{5}{10}$ graad.

Eindelijk is in dit jaar 1845 de maand februarij buitengemeen streng geweest; de thermometer daalde te Berlijn tot 19 graden beneden nul, 14 te Straatsburg, 12 te Parijs en 11 te La Châtre.

Mengelwerk.

HET VOORSTEL TER GRONDWETS-HERZIENING.

Handelingen over de herziening der grondwet, 1e en 2e *aflevering*, 's Gravenhage *bij* Belinfante, 1844.

(*Vervolg en slot van ons vorig nummer.*)

Vervolgens gaat de schrijver voort met even aan te stippen de onzuiverheid van taal en de onjuistheid van redactie, die men overal in de grondwet vindt. Hij haalt het gezag van mr. J. van Lennep en prof. M. van Assen aan.

Zoo zegt hij, zelden is er van de toepassing eener grondwettelijke bepaling sprake geweest, of de meest verschillende uitleggingen werden door de dubbelzinnige bewoordingen, waarin zij vervat was, uitgelokt en geregtvaardigd. De vraag, of bij een tractaat, welke bepalingen strijdig of verlating van grondgebied inhouden, zoo scheel draagt, dan wel alleen die afstand of verlating de goedkeuring der staten generaal behoeft, is tengevolge van de onjuiste uitdrukking der grondwet door de meest bevoegde regters, in tegenovergestelden zin beslist. De kracht der woorden *opperbestuur, bij uitsluiting* in coloniale aangelegenheden, is altijd betwist geworden. Zoo haalt de schrijver aan het geschil over het getal der provinciale geregtshoven, over de al of niet bewoegdheid van den leden der kamer om de deuren gesloten te houden, over de uitlevering van vreemdelingen, etc. Wij twijfelen zelfs, zegt de schrijver, of de ultra-conservatieven dat gedeelte der herziening zullen inzien. Bij miskenning toch van de regten der taal heeft niemand belang. Maar het herzienings-ontwerp toont ook andere misbruiken aan, die waarschijnlijk warme vededigers zullen vinden.

Het hoofdbeginsel, vaart de schrijver voort, door het voorstel gehuldigd en waarop, naar ons inzien, alles aankomt, is dat der regtstreeksche verkiezingen. Aan de gebreken, waarvan onze staats-instellingen overvloeien, ligt ten grondslag dat zij het regt van opper-toezigt op de daden van goed- of afkeuring van de voorstellen der regering, dat onvervreemdbaar regt der natie, aan de natie ontnemen. Wij verlangen geene volks-souvereiniteit, onder welken naam ook, wij wenschen niets meer dan eene eenhoofdige regering krachtig en onbelemmerd te zien werken. Wij zien in het monarchaal beginsel een vasteren waarborg voor de ontwikkeling van vrijheid en gelijkheid, dan welke republikeinsche combinatie ook, in onzen tegenwoordigen beschavingstoestand geven kan. Slechts dit vordert het constitutioneel beginsel, en daarin verschilt eene getemperde monarchie van eene onbeperkte alleenheersching, dat de natie vooraf toestemme in de verschillende verpligtingen, welke de regering noodig zoude haar op te leggen, dat zij met haar tete hoofden trede, waar harte belangen worden op het spel gezet. Dit regt behoort aan de natie.

Met eene bloote verdeeling van magt — het herschiftingsideaal, naar welks verwezenlijking men in vroegeren tijd jaagde — is zij niet gediend. Integendeel, de stilstand en stremming, die het gevolg zou zijn van zulk een stelsel van evenwigt, zou de natie slechts ten nadeel zijn. Eene naamvertegenwoordiging zoo als wij thans bezitten, eigenlijk een naast de regering mede-besturend collegie, is een struikelblok en hinderpaal zoowel voor het volk als voor den vorst. Men neme tot beginsel aan, dat het eenig middel is om vorsten en volks belang te verbinden, de eischen van het democratisch en monarchaal beginsel tevens te bevredigen. De regering, in den uitgestrekten zin, behoort aan den vorst; de toestemming, met toezigt dat de gemeene zaak geene schade lijde, bij het volk. De vraag blijft slechts over, hoe het beginsel in werking gebragt worde? Dat onze samengestelde wijze van wetgeving en regering niet toelaat dat het volk hoofdelijk geraadpleegd worde of zijne stem uitbrenge, verdient geen bewijs. Zelfs in de Fransche republiek, toen men alles opofferde om tot de zuiverste uitdrukkingen en volledigste toepassing van het vrijheids en gelijkheids beginsel te geraken, heeft men daartoe geene enkele poging aangewend. Het kiest eenigen uit zijn midden, aan wie de regten van allen worden overgedragen, zoo verandert zich het oorspronkelijk regt in een bloot regt van keuze. Ook de oefening van dit regt geliedt de noodzakelijkheid aan zekere voorwaarden te verbinden. Reeds tot het bloot besef van politische belangen is een zekere graad van verstandelijke en zedelijke ontwikkeling noodig, die in den tegenwoordigen toestand der maatschappij slechts bij de minderheid gevonden wordt. En bestaat noodzakelijkheid zoowel een maatschappelijke als eene individuële onmondigheid te erkennen, en de belangen dier onmondigen waar te nemen, zonder hun gevoelen te raadplegen. De vraag blijft, waar de grens tusschen mondig- en onmondigheid ligt? Bij enkele personen mogen men een bijzonderen maatstaf bezigen, de algemeene kan in onzen tegenwoordigen beschavings-toestand, slechts in den eigendom gevonden worden. De bepaling, welke mate van eigendom tot de veronderstelling eener vatbaarheid voor politische regten wettigt, moet niet slechts in elk land, maar in eder gewest, van de betrekkelijke ontwikkeling der kennis en verspreiding van welvaart afhangen. Ten onzent, waar de verspreiding der elementaire kundigheden, betrekkelijk groot is, en de spreekwoordelijke bezadigdheid der natie daarenboven genen waarborg aanbiedt tegen de uitspattingen, waartoe het volk in andere landen ligt overslaat, als het zich in staatszaken mengt, zal men, zoo ernstig, den census laag kunnen stellen, zonder het getal der stemgerechtigden betrekkelijk gering te doen zijn.

De regten des volks kunnen dus niet door allen gezamenlijk geoefend worden, maar moeten bij mandaat aan enkelen worden opgedragen, slechts door een gedeelte der natie daarenboven kan dat mandaat gegeven worden; eene derde beperking ligt in de tijdruimte, gedurende welke het eens gegeven mandaat van kracht moet blijven. De zelfde reden, die zich tegen eene onmiddelijke stemming van het volk over elk voorstel verzet, verbiedt ook, bij elke nieuwe opening, bij elke nieuwe bijeenvoeging der vertegenwoordi-

ging, eene nieuwe keuze te doen voorafgaan. Schoon in theorie langs dien weg de volksopinie zeker het zuiverst vertegenwoordigd zou zijn, vordert het belang der natie dringend dat hare vertegenwoordigers niet telken oogenblik aan verwisseling onderhevig zijn. Aan den anderen kant kan ook de regering niet geduric tegenover eene geheel nieuwe vergadering geplaatst worden. Men kieze een middenweg, en zorge, terwijl men het personeel niet al te plotseling, niet al te dikwerf verwissele, aan den anderen kant voor eene genoegzame verversching, waardoor eene veranderde volksopinie de zekerheid hebbe zich binnen eenen bepaalden tijd in de kamer vertegenwoordigd te zien. De waarborgen zijn dan recht genoeg, immers zoolang de vertegenwoordiging eensteminig is met de regering. In het tegengesteld geval moet de regering het regt hebben, eer zij hare ontwerpen opgeven, te onderzoeken of de kamer, op dit oogenblik de volksopinie werkelijk uitdrukt, en het volk in de gelegenheid stellen, zijne keuze te veranderen.

Deze drie beperkingen van het volksregt zijn, voor het oogenblik althans van volstrekte noodzakelijkheid; eene noodzakelijkheid, die, zoo ze elders krachtig tegen de eischen der democratie moet worden volgehouden, hier wel geen nader betoog zal behoeven en door niemand zeker betwist worden. Het grond denkbeeld eener constitutionele waarheid is: het regt des volks zijne toestemming te geven of te weigeren aan wetten, tot wier opvolging het na die goedkeuring verpligt is, zoo ver uit te strekken, als zich met de mogelijkheid eener geregelde staats ordening verdraagt.

Aan dien eisch, gelooven wij, wordt door het voorstel volkomen voldaan. Het geeft van de eene zijde aan iederen ingezetene, die eene som van *f* in de directe belastingen bijdraagt, of aan eene van 's lands hooge scholen tot doctor bevorderd is, een regtstreeksch aandeel in de verkiezing van de leden der tweede kamer, die voor drie jaren worden aangesteld. Het kent aan den anderen kant der kroon het regt toe, de kamer te ontbinden.

Hier tegen over stelt de schrijver het kiesstelsel waaronder wij thans leven, hij zegt:

Zoo vindt men dan reeds in de provinciale staten eigentlijk niets vertegenwoordigd dan de ridderschappen en de stedelijke raden, waarbij zich enkelen van wege den landelijken stand gezonden, aansluiten, die ten gevolge der aangestelde verkiezingen, zelfs niet geacht kunnen worden een' stand te vertegenwoordigen, die daarenboven als zoodanig slechts bij fictie bestaat. De staten-generaal op hunne beurt vertegenwoordigen niets dan de provinciale staten. Waarlijk, wanneer wij in die vergadering mannen zien zitting nemen als het dobbel, dat het voorstel ter herziening aanbood, wanneer wij uit de provinciale staven eene steun hooren opgaan, als uit die van Vriesland in het afgeloopen jaar gehoord werd, dan mogen wij eene verdiende hulde brengen aan den echt vrijzinnigen geest, die een deel althans der Nederlandsche aristocratie bezielt, maar, al ware die vrijzinnigheid nog veel meer algemeen, ze kan ons evenmin het gemis eener wezenlijke volksvertegenwoordiging vergoeden, als de deugden van een onbeperkten alleenheerscher immer eene constitutie onnoodig zouden maken.

Wat bij iedere constitutionele staatsregeling voorondersteld wordt, eene volksvertegenwoordiging, die de voorgestelde wets-ontwerpen goed- of afkeurt, ontbreekt bij ons geheel. Wordt die waarborg bij ons vervangen door het aanwezen van een regeringslighaam als de staten-generaal? In ons oog geenszins. Het is den burger vrij onverschillig, of hem de wet wordt voorgeschreven door den vorst alleen, dan wel door den vorst, vereenigd met een college, bij welks zamenstelling naar zijne keuze toch niet gevraagd wordt. Wat meer is, de belangen van vorst en volk zijn veel inniger verbonden, dan die van volk en aristocratie.

Denkelijkheid, dat zich vorst en volk omtrent hunne heiligste belangen verstaan, kan bij ons door den tegenstand der aristocratie worden afgesneden. Wij willen bij eene bloot theoretische beschouwing, vooral na, tertijl zich die gelegenheid opdoet, om de geslagen wonden te genezen, geene bedroevende feiten uit de geschiedenis der laatste jaren ophalen; maar wij kunnen niet vergeten, dat de regering zich door de staten generaal nog onlangs gedwongen zag, tot de voorstelling eener wet, die niettegenstaande den bepaalden en onmiskenbaren weerzin der natie werd aangenomen, en misschien de schroomelijkste gevolgen voor ons geheel volksbestaan zou gehad hebben, ware hare uitvoering niet voorkomen door eene leenings volteekening, die men bij hare aanneming onmogelijk achtte. En die kamer, men vergete het niet, is onontbindbaar, zij kan de spaak steken in het raderwerk der regering. Onafhankelijk van den vorst door hare onontbindbaarheid, van het volk door hare zamenstelling, kan zij door de magt, haar bij de grondwet verleend, aan beiden de wet stellen. Zou het zoo geheel ongerijmd wezen, wanneer men eene volstrekte alleenheerschzug verkoos boven zulk eene vertegenwoordiging als wij bezitten?

Verder zegt de schrijver: Wat waar is omtrent de volks-vertegenwoordiging, geldt ook omtrent provinciale en plaatselijke regeringen. Niet volstrekt noodzakelijk is het overal in provinciaal en plaatselijk zelf bestuur een waarborg tegen willekeur der hooge regering te zoeken, wanneer men door eene algemeene volks-vertegenwoordiging de zekerheid heeft dat die regering in den geest des volks geoefend wordt. Geeft men slechts, gelijk ook wij doen, aan dit zelf-bestuur de voorkeur, overal waar het bloot plaatselijke belangen geldt, dan spreekt het van zelve dat ook hier weder alles op de wezenlijkheid der vertegenwoordiging aankomt, en het aristocratisch bestuur nergens zoo drukkend is voor den burger dan waar het in kleineren kring, zonder eenig tegenwigt, zijn geheelen invloed kan ontwikkelen. Ook hier juichen wij het stelsel der regtstreeksche verkiezingen, door het ontwerp gehuldigd, toe. Ook hier opende, wat waarborg voor vrijheid had moeten wezen, slechts kans op dwang.

Advertentien

*** Het behaagde den goeden God heden tot zich te roepen mijne zeer beminde Dochter *ELISABETH ROSALIA*, in den ouderdom van achttien jaren, na vroegtijdig voorzien te zijn geworden met de H. Sacramenten der stervenden, diep betreurd door mij en kinderen.

J. T. PRINZEN.

GEMERT, *den* 10 *Maart* 1845.

*** Heden overleed na voorzien te zijn van de laatste H. H. Sacramenten der stervenden, tot mijne innige droefheid, mijn dierbare Broeder, de Wel Eerwaarde Heer *JOHANNES SCHOUTEN*, Roomsch-Catholijk Pastoor te *Groesbeek*, in den ouderdom van 53 Jaren.

Wychen, 10 *Maart* 1845.

G. SCHOUTEN,
Pastoor.

*** Degenen, welke hunne pretentiën op wijlen den Heer *H. VAN BEEK*, overleden te *Raamsdonk*, nog niet hebben opgegeven, noch hun aan den overledene verschuldigde hebben voldaan, worden verzocht uiterlijk binnen *veertien dagen* hunne pretensiën in te leveren en hun verschuldigde te voldoen aan de executeuren testementair in des overledenen Boedel, J. VAN BEEK, Logementhouder op het Raamsdonksch Veer of aan A. J. F. VAN SON Pz. in de Verwerstraat te *'s Bosch*.

*** De ondergeteekende neemt de vrijheid, de meest bij hem van ouds bekende Eerw. Heeren Geestelijken, te verwittigen, dat door hem MET DE HAND GEDREVEN, en dus door geen *STAMPWERK*, worden vervaardigd, al de verschillende soorten van

KERKSIERADEN,

en dat, door al het PONTIFICAAL van Z. H. den Bisschop *pontificaats* door hem is gemaakt en geleverd, durft hij zich vleijen het vertrouwen van zijne begunstigers waardig te zijn.

NB. Van de sedert eenwen bekende VUUR-VERGULDING kan men zich verzekerd houden.

J. A. VAN GEWERT,
Zilversmid in de Hinthamerstraat
te *'s Bosch*.

Uit de hand te Huur

EEN STEENEN WIND-KOORN-, BOEKWEIT-, PEL- EN OLIJ-MOLEN,

te bevragen bij de Wed. *A. HOMBERGEN*, te *Oisterwijk*, brieven *franco*.

TE HUUR

voor een klein huisgezin,

OM PRIMO MEI 1845 TE AANVAARDEN:

Eene hette **WONING** te *Oijen*, de zoogenaamde *HEERLIJKHEID*, staande op de Kasteelsche Plaats, met MEUBELEN in de Grachten, TUIN en BOOMGAARD, waarin vele soorten van fijne VRUCHTBOOMEN.

Te bevragen bij den Rentmeester der Heerlijkheid *Oijen*, den Heer Notaris *BIJVOET*, te *Berchem*.

*** De Notaris *VAN DE VEN Junior* te *'s Hertogenbosch*, zal aldaar, in het Eindhovensch Koffijhuis, bij W. LANDUREN, op Woensdag den 26 Maart 1845, *Provisioneel* en op Woensdag den 9 April 1845, *Finaal*, telken dage des avonds ten *acht* ure in het openbaar Verkoopen:

Een **Huis** en **Erve**, staande en gelegen te *'s Hertogenbosch* in de Orthenstraat, gem. B. No. 55 en 56 van de 2de Kadastrale Sectie G. No. 330, ter grootte van 84 Ellen, aan de eene zijde H. VAN VUGT, de andere zijde en achter de Heer SCHNITZLER.

Belast met eenen jaarlijkschen Pacht van 1 Mud, 5 Schepels, 2 Maatjes Rogge, aan den Algemeenen Armen te *'s Bosch*.

In genot en gebruik te Aanvaarden met den 4 Mei 1845.

Breeder bij gedrukte Billetten omschreven.

*** En vente chez *MULLER* frères, Libraires à *Boisleduc*:

HISTOIRE

DU

CONSULAT

ET DE L'EMPIRE

PAR

A. THIERS.

*** Ten overstaan van den Notaris P. GELPKE, residerende te *Dinther*, zal op *Vrijdag* den 28 *Maart*, 1845, [illegible] 3 ure, ten huize van de kinderen WILLEM VAN DOORN, te *Heeswijk*, ter openbare verkooping worden aangeboden:

Een sterk BOUWMANS-HUIS,

met TUIN, BOOMGAARD en eenen Akker extra goed BOUWLAND, gelegende tegen den Klinkerweg te *Heeswijk*, met zeven aparte perceelen BOUW- en WEILAND, mede aldaar gelegen.

Voorschreven HUIS staande op 100 ellen afstand van den Klinkerweg en daarmede over eene dreef bij het huis behoorende communicatie hebbende, biedt de schoonste gelegenheid aan tot inrigting van een zomerverblijf.

Informatien ten kantore van voornoemden Notaris.

Heden verschijnt

DE DERDE DRUK

VAN

NU OF NOOIT,

Een Ernstig Woord aan alle [illegible]burgers van NEDERLAND; bij *BLUSSE en VAN BRAAM* te *Dordrecht* en alom à 10 Cents te bekomen.

Beurs van Amsterdam

Zaturdag, [illegible] Maart, des vier ure.

W. S. 2½ pCt. [illegible]. Nieuwe 3 pCt 78⅛. Ditto Certific. 4 pCt 99⅝, ⅜, ½. Am. Synd. 4½ Ct. 100⅜. Ditto 3½ pCt. 93½. Handelm. 1830, [illegible]. Rijn-Spoorweg 112, ½. Amst. Holl. Spoorw. 129½. Ardoins 85 p. st. 85⅛. Ditto Onbep. 2½ pCt. 39⅛. Binnenl. 5 pCt. 34, 33⅞. Port. te Lond. 3½ pCt. 68½. Oude Russ. 4 pCt. 93½. De Smeth en Co. 91½.

Ter drukkerij van D. A. A. DE BOER.